

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Viri spirituales dilige[n]di, & ad frequens colloquium quærendi. Cap. xxij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

Viri spirituales diligendos, & ad frequens colloquium querendos.
CAPVT XXII.

OMo talis natura est, vt inter bonos virtute proficiat, & inter malos peccato malitia que succumbat, & eam, aut boni aut mali formam induat, quam bonorū, vel malorum, quibuscum cōuerfatur, vita præterit. Quod enim de Domino fecundum quemdam subtiliorem intellectu prophetata regius effatus est, potest rudiori sensu, sed verissimo, de homine etiam intelligi: Cum sancto sanctus eris, & cum viro innocente innocens eris: Et cum electo electus eris: & cū peruerso peruerteris. Nam & sociorū innocentia, nisi magna sit nostra peruerfitas, ad sui nos amorem & imitationem allicit, & eorundem iniquitas, nisi eximia sit nostra virtus, & quæ possit malis exemplis resistere, nos quoque ad sui dilectionem & sequelam impellit. Estq; in hominibus mirabilis corporum animorumque cōformitas: vt sicut corpora sereno aëre, & elementi cælo bene valēt, aëre verò insalubri, & malignis cælorū aspectibus mille morbos, & agritudines contrahunt: ita & humanus animus bonorum cōiuctu, quasi sereno aëre, & benigno astrorum aspectu circumdatus, virtute pollet, at malorum conuersatione quasi malignis superiorum corporum influxibus, vitiorum ac iniquitatum tabe perevitur. Et sicut corpora fluida figuram vasis, in quod mittitur, accipiunt, & si illud quadratum sit, quadrata videntur, si verò rotundum, rotunditate formantur, sic humana mens soliditate carens, de qua dictum est, spiritus vadens, & non rediens, aliorum cōuersatione velut à vase suscepta, eius formam & qualitatem admittit. Si hoc ita est, religio sus, qui sublimitati professionis suæ respondere cupit, & mentis puritatem exoptat, non solum tepidorum & imperfectorum opiniones contemnat, verum etiam eorum conuersationem familiarem fugiat, & viros spirituales ac spiritu feruētes diligit, in eorum se moderatam amicitiam insinuat, & ipsorum colloquia, & adhortationes libenter admittit.

Imperfectorū (eorum scilicet, qui sua vitia amāt, & excusant, & nulla ratione emendant) familiaritas omnimodis fugienda est, & tanquam pestis mentē inficiens detestanda. Quoniam, vt inquit Hieronymus, procliuus est malorum æmulatio, & quorū virtutes assequi nequeas, citò imitaris vitia. Quod si vitii eius, qui aliquas virtutes habet, nobis exitiosum est, & illis quasi ad nos non pertinentibus (oculos in vitia conuicimus. & ea, ac si essent vitia retinemus, quàm noxia erunt vitia illius, qui eliminatis virtutibus, magistrum se imperfectionum & libertatū facit, & vt à beatitudine fugeret, in cathedra pestilētiæ confedit? Petrus positus inter Apostolos Christū illusterrima attestacione confessus est: Tu es Christus, dixit, filius Dei viui.] At idem iam perfectior factus, & ad maiora dona subuectus, inter milites palatii cōstitutus, Christum negat, & se non nosse factorem suum iuramento & maledictione confirmat. Quis hæc audiens non timeat consortia malorum? Nam si columna Ecclesiæ, imò & petra illa, cui tota spiritalis ædificatio subnixa est, vento irruente è regione deserti contremuit, parum est hoc, quia malorum curiosis interrogacionib; perculsa cecidit, quare nos inter malos præsumemus stare, qui sumus instabiles & arido folio leuiore? An petra, malorum verbis impulsã cadet, & stipula imperfectorū exemplis impulsã non cadet? Aut forte impotentius erit exemplum ad illidendum infirmum, quàm sicut verbum ad

A vincendum robustissimum? Si ergo Petrus, vt se erigeret, & ad perditam gratiã rediret, impiam turbam detestatus est, nos ab eo salutis viam perdifcentes, multitudinem imperfectorum, & tepidorum fugiamus, vt ab impuritate nostra ad optatam sanctitatem festinemus: Cum multis, inquit Laurentius Iustinianus, amicitia custodienda est: moderata autem conuersatio cum solis Deum timētibus, & virtuosè uiuentibus habenda est. Qui enim cū dyscolis cōuersari voluerit, proculdubio fiet eorum similis. Multorum namque, & specialiter obrectantium, & impudicorum aspernanda sunt consortia, quia inficiunt sibi adhærentium animos. Secū etenim gerunt letale venenum, & simplicium animas valido perditionis mucrone confodiunt. Semper huiusmodi discurrūt, B semper similia sibi consortia querunt: in angulis, in latibulis silentij tempore, vt plurimum confabulari appetunt, & absentium vitam lacerare non desinunt: & tanquam ipsis nō sufficiat propria perditio, alios secum damnare conantur. Quis talium hominum familiaritatē nō timeat, qui quasi viperæ suarum imperfectionum virus infundunt, & innocentium vitam vitiorum, quibus subiecti sunt, imitatione commaculant? Inobediens sinistram Prælatorum opinionem instillat, & miseros familiares suos ad libertatem, ad propriam voluntatem, ad otiositatem pertrahit, ac proprio arbitrio, & non secūdum superioris præscriptum in omnibus procedēdum docet. Superbus cōtemptum aliorum fratrum infundit, & illos insipientes, & talentorum naturalium vactos vocat, & se audientes ad arrogantiam, ad ambitionem, ad superbiam instigat. Atque eodē modo omnes alij scditate vitiorum infecti, alios sodales, nisi seipfos fuga defendant, & à vitiosorum familiaritate se subtrahant, his, quibus subiacent malis inficiunt. Hoc est quod Ecclesiasticus ait: Quis miserebitur incantatori à serpēte percusso, & omnibus qui appropiant bestiis? & sic qui comitatur cum viro iniquo, & obuolatus est in peccatis eius: Nā sicut nemo misericordia mouetur super incantatore, qui sponte ad serpentem accessit, à quo percussus est: neque super eo, qui sciēs, & volēs appropinquat feræ, à qua morsum, aut vulnus accepit, ita non est commiseratione dignus, qui in societate malorū seipsum insinuat, & cum illis in peccatorum scditate communicat. Putrescentia, & mortua corporis membra, viuentes, & sanas corporis partes corruptione sua paulatim inficiunt, & eadem tabe & fetore cōsumunt, ita segnes congregationis fratres, sua segnitie & vecordia alios suum conuersantes contaminant, nisi ab ipsorum se familiaritate seungat. Nōne animus est instar domus, quam Domino virtutibus præparamus: fugiat itaque ignem prauæ cōsuetudinis cum tepido inita, ne vorax eius flamma demum adurat. Nōne est instar cere, quæ imagine accedente formatur? timeat ergo amicitiam tepidorum, ne suam illi formam insculpant. Ac tādē si lutum, farinam, & acetum, vinum corrumpit, non minùs imperfecti & tepidi, virtutis amatores inquināt, & sua familiaritate pervertunt. Si ergo cum illis in vna eadēque domo viuendum est, at cautè & prudenter ab eorum cōuersatione, & multò magis à moribus discēdēdum, quia, vt inquit Hugo, qui cum peioribus cōuersari appetit, satis se esse vita deprauatum ostendit.

Solenter ergo inquiramus, qui in cœnobio, aut in collegio virorum spiritualium opinionem habeant, qui vitam faciant huic opinioni conformem: qui sint orationis, silentij, & virtutis amatores, qui regulæ, & instituti sectatores, & istos diligamus, istos honoremus, & cū per disciplinā religiosam licet, cū

Psal. 17.

Psal. 77.

Hieron. epist. 7. ad Latam. c. 3. ad modum.

Matt. 16.

Matt. 26.

Iustinia. lib. de discip. & persect. mo. nast. conuers. c. 2.

Ecl. 12.

Hugo de infirmit. nouit. c. 5.

v. Reg. 10. 19.

Ruth. 2.

Basil. ad monit. ad filium spiritualem.

Prov. 13.

eis colloquia misceamus. Saul quidem primum rudis, & postea iniquus, positus inter prophetas, & ipse prophetat, & fit celestis spiritus particeps, inam boni non tantum ruditatem ad se accedentis superat, verum & improbitatem euincit: Sic & nos, si virorum spiritualium consuetudinem quaesierimus, & eorum monitis aurem praeberimus, facili negotio mutabimur, & si fuerimus rudes efficiemur rerum celestium peritis, si improbi, efficiemur boni, & cum his, qui ore & opere Deum laudant, erimus etiam sermone & vita Domini laudatores. Paupercula Ruth de consilio socris suae, Booz setuis adhaerens, nec mendicitatem, nec famem sentit, aded vt secum ferat, vnde socri prouideat. Nam sedit ad messorum latus, & congescit polentam sibi, comeditque, & saturata est, & tulit reliquias. Quana est ista Ruth, nisi anima virtutis auida, quam Dominus eodem cibo, quem desiderabat, exsatiat? Et quis Booz, nisi Christus, qui pallium protectionis suae super Ecclesiam expandit, & eam donorum suorum copia cooperit? Et qui messores, nisi esurientes iustitiam, qui virtutum manipulos colligunt, quos in horrea cordium inferant, & in tempus necessitatis recodant? His adhaerendum est nobis, & ad eorum latus sedendum, si volumus verbo edificationis tamquam pane famem depellere, & eorum imitatione saturari, & doctrinam, vnde animae senescunt, id est, in bona conuersatione nutanti prouideamus, acquirere. Quanta verò sit in conuersatione bonorum utilitas, & quam magnum in coniectu malorum periculum, Basilium filium spiritualem monens, egregia & luculenta oratione demonstrat. Perfectorum virorum, inquit, consortio fruire, & contubernio abstinentium deleteretur anima tua, & a colloquiis eorum, ne auertas aurem tuam, verba enim vitae sunt verba eorum, & incolumitas animae iis, qui ea libenter attendunt. Sicut enim sol oriens effugat caliginem, ita sanctorum doctrina a sensibus tuis expellit tenebras. Talium virorum, quae so, ne deuites consortia, vt eorum monitionibus mēs tua erigatur ad caelum, & fluxam saeculi gloriae pro nihilo possis despiciere, & virtutes animae haurieris fetus tui. Deuita viros, quos erga mandata Dei vides negligentes, quia mortui sunt virtutibus, & videntur viuere passionibus, quia letantur in propriis voluntatibus, & gaudio carent diuino. Cum huiusmodi viris nec sit tibi vlla comitatio, nec velis cum eis sermocinari assidue, nisi poteris solummodo ab erroris itinere renocare eos. Caterum si non vales, deuita vt publicum hostem, saepe enim per vnam omnem morbidam grex totus polluitur, & modica pars fellis magnam dulcedinem in amaritudinem vertit. Et aperit sane eleganter, quantum damnum ex assiduo colloquio cum tepidis, & quanta utilitas ex bonorum allocatione proueniat. Nam sicut ovis scabie laborans non aduertentibus, nec timentibus aliis, eodem eas morbo coinquinat: ita vnus frater inordinatus, semel alios ad se accedentes imperfectionum cogitatione cotaminat. At sicut sol nullo labore nostro, nos tenebris liberat, & luce ac calore perfundit, ita bonorum alloquia, quibus actus demonis explicant, virtutum naturam monstrant, & ad viam spiritus adhortantur, nos desiderio perfectionis accedunt, & vinculis tepiditatis exoluunt. Vnde Salomon ait: Multi cibi in noualibus patrum: & aliis congregatur absque iudicio. Prorsus ita est: noualia enim patrum sunt vitae, & alloquia iustorum, quae cibis, id est, exemplis, & doctrinis virtutum abundant. Hi autem cibi congregantur sine iudicio, id est, sine labore his, qui iustus se adiungunt, & eorum vitam suscipiunt, & sermonem auscultant. Virtus namque delicta & considerata mouet, & sermo spiritualis

A libeter auditus, mentem desiderio virtutis inflamat. Expertus est hoc bonum beatissimus Pater Gregorius, qui ad apicem Pontificalis dignitatis euectus, diuina dispensatione factum existimat, vt multi sancti à suo monasterio fratres, eum ad palatium sequerentur. Vt eorum semper exemplo, inquit, ad orationis placidum litus, quasi anchorae fune restringerer, cum causarum saecularium incessabili impulsu fluctuarem. Ad illorum quippe consortium, velut ad tutissimi portus sinu post terreni actus volumina fluctusque fugiebam, & licet illud me ministerium ex monasterio abstractum, à pristinae quietis vita mucrone suae occupationis extinxerat, inter eos tamē per studiosae lectionis alloquium quotidianae me aspiratio compunctionis animabat. Expertus est etiam Bernardus sanctissimus, qui alicuius viri iusti aspectu, aut alloquio recreatus, naturalem cordis duritiam repellebat, & spiritus suauitatem & consolatione acceptabat. Frequenter ego ipse ait, (quod fateri non verecundor) maximèque in initio conuersionis meae, corde durus, & frigidus, & quarens, quem vellet diligere anima mea, nec adhuc enim diligere poterat, quem nodum inuenerat, aut certè minus quam vellet, diligebat, & ob hoc quarebat vt magis diligeret quem nequaquam quareret, nisi iam aliquatenus dilexisset. Cum ergo eum quarerem, in quo recalesceret spiritus meus vtique torpens, & languens, nec vlla parte occurreret, qui succurreret, per quem videlicet pruina rigens, quae sensus stringebat inter nos, dissolueretur, & vernalis illa suauitas ac spiritalis amoenitas reuerteretur: tunc magis ac magis languebat, & taedebat, & dormitabat anima mea praeradio, tristis penè, & desperas, & mustitans secum illud: A facie frigoris eius quis sustinebit? cum subito forte ad aspectum, vel etiam aspectum cuiuspiam spiritualis perfecti, viri, interdum & ad solam defuncti seu absentis memoriam flabat spiritus, & fluctebat aqua, & erant mihi lacrymae illae, panes die ac nocte. Quidnam istud, nisi odor exhalantis vnctionis, qua erat ille perfusus: Si tantum potest apud sanctissimos viros spiritualium alloquio virorum, quantum vtilior erit nobis, qui vt pauperes, & despecti, nihil aliud virtutis habemus, nisi quod ex aliorum doctrina discimus, & quod ex bonorum imitatione decerpimus: Perfectus sicut ceruus (vt fertur) venenum ex antris & speluncis halitu suo trahit, & illa mirabiliter purgat, ita spirituales viri ore suo, & verbis suis, audientium corda purificant, & ab eis peccatorum contagia depellunt. Et si tu, aut superbia tumes, aut inuidia cruciaris, aut indignatione discerperis, dum humilem, aut fratrum amatorem, aut mansuetum audis, & eius familiaritate veteris, miro modo à vitij labbe, qua infectus eras, & à praua consuetudinis infirmitate purgaris. Verè fauus mellis composita verba, id est, discretionis virtute condita. Nam sicut mel stomachi phlegmata purgat, & cibi appetitum excitat, ita conuersatio sanctorum, ad bona opera nos incitat, & improborum morum sordes expellit. Nec sola verba iustorum haec possunt, verum & simplex, ac humilis eorum aspectus. Quia si, vt inquit Hilarius, nonnullae aues, & herbae, vix tantum & conspectu, morbos sanant, quid mirum si perfecti viri luminibus corporis mentisque conspectu, morbos spirituales depellant? Siquidem oratio eorum, velut suavis concentus est auium, qui nobis bona impetrando nos recreat, & ipsorum operatio est velut pulchritudo rosarum, & florum, quae cordis anxietatem ablegat, & laticitia, ac gaudio corroborat. Si tales sunt viri iusti, qui seruent spiritu, & vitam communem iustorum, minus suam salutem curantur

Gregor. epist. ad Leod. c. 1. moralium.

Bern. ser. 14. m. Cant.

Ps. 147.

Prov. 19

tium

tium, superat, in magno pretio a nobis habedi sunt, & semper mentis oculis obiciendi, vt virtutes eorum tamquam gemmas pretiosas habere, & possidere curemus. Qui id ita faciunt iure optimo a Bernardo laudatur. Quantum putas illos ego admiror, inquit, quantum veneror in corde meo, quantum amplector charitatis affectu, qui velut nescientes eos, quos secum quotidie vident, vnum forte aut duos, seu etiam plures, quos in maiore feruore spiritus viderint, sibi ex omnibus eligunt, & cum ipsi forte meliores sint, semper tamen illorum sibi preponunt, & proponunt, in Domino sancta studia, & exercitia corporalia, seu etiam spiritualia. Quanta autem sit huius considerationis utilitas, idem sanctus pater cuiusdam fratris exemplo patefacit: qui semel post matutinas ita suum Abbatem allocutus est. Vae mihi pater, quia monachum in vigiliis vnum consideravi, in quo triginta virtutes numeravi, quarum ne vnam quidem in me inuenio. Hæc fratrum meliorum, & feruidorum æstimatio faciet, vt eorum sanctam conuersationem & familiaritatem quæramus, & tepidos ac seculariter viuentes declinemus. Nam si mundani homines cupiunt cum regibus, & nobilibus, & præcipuis virtus amicitiam inire, qua se apud alios honorem comparate student, quidni familiaritatem, & colloquium virorum sanctorum cupiamus, quo non solum honorem apud alios, sed etiam virtutum thesauros, & perfectionis dignitatem adspicimus? Honor quidem nobis ex hac communicatione prouenit, sicut enim amicis stultorum similis efficietur, vt ait Salomon, ita qui cum sapientibus graditur, sapiens erit, & sine dubio sapiens reputabitur. Et dignitas quoque perfectionis accedet. Quoniam (vt nunc similitudine beati Dorothei vt ab ipso ad aliud propositum adducta) sicut in palatio regis sunt magni & splendidi magistratus, & duces, & comites, & alij generis claritate illustrissimi; sunt etiam alij communes homines, qui in minoribus obsequiis regi famulantur, & hi solent paulatim ascendere, & ad magnorum dignitatem admitti: ita dum in palatio summi Regis Christi, hoc est, in religione viuimus, & magnorum, nimirum perfectorum, & feruidorum familiaritatem ambimus, & conuersationem amamus, sensim ad eorum dignitatem ascendimus, & vitæ ipsorum sanctitatem imitamur. Hi ergo diligendi sunt, hi ab improborum obrektionibus protegendi, hi apud nos maximi reputandi, hi denique ad familiaritatem quærendi, & libenter audiendi, quorum sermo nos doceat, quorum vita nos corrigat, & quorum nos oratio defendat. Audiamus illos, vt virtutis magistros, & ne occasio eos auscultandi deficiat, inutilia imperfectorum colloquia prudenter vitemus. Corrigamur eorum vita, & vt hæc nos ad suam imitationem trahat, mores tepidorum aspernemur. Et efflagitemus eorum orationem, quæ impetret nobis gratiam ad sequendum eos, quos Dei amicos & filios aspiciamus, & nobis meliores & perfectiores aduertimus.

Perfectorum mores à religioso sequendi.

CAPVT XXIII.

Iacob. x.

MOR, quo viros sanctos & spirituales diligimus, & laus, qua illos prosequimur, & modestia, qua eorum sermones audimus, studio eos sequendi perficitur, & labore imitandi completur. Qui enim auditor est verbi, & non factor, inquit Iacobus

A) Apostolos, hic comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis suæ in speculo: considerauit enim se & abiit, & statim oblitus est qualis fuerit. Nam si quis in speculo suam faciem spectet, & nec sordida lauet, nec turpia corrigat, nec incoposita debita sedulitate componat, is abutitur speculo, nec aliquam utilitatem ex sui aspectu & meditatione consequitur: ita qui virorem spiritualium doctrinam aure solum excipit, neque ea suam vitam, & mores informat, doctrina quidem abutitur, in qua suas maculas veluti in speculo, errorisque conspexit, & virtutis pulchritudine, cuius causa verbum prolatum est, minime decoratur. Similis est ei, qui vestes pretiosas, & pulchrum ornatum aliorum laudat, & similibus indumentis suam nuditatem operire non curat. Audit quippe virtutum decorem, & indumentorum animæ splendorem verbis exaggerat, & sua medicitate contentus fulgere similibus vestibus non affectat. Hos ad imitationem eorum quæ audiunt & laudat, magnus Gregorius grauissimis verbis hortatur. Admonendi sunt beneuoli, inquit, vt sic alienis bonis cogant, quatenus habere & propria concupiscant. Sic proximorum facta diligendo laudent, vt ea etiam imitando multiplicent: ne si in hoc presentis vitæ stadio ad certamen alienum deuoti fautores, sed pigri spectatores assistant, eo post certamen sine brauiore remaneant, quod nunc in certamine non laborat, & tunc eorum palmas afflicti respiciant, in quorum nunc laboribus otiosi perdurant. Valde quippe peccamus, si aliena bene gesta non diligimus. Sed nihil mercedis agimus, si ea, quæ diligimus, in quantum possumus, non imitamur. Qui & alio loco multa in idem argumentum accumulatur. Libri namque, in Apocalypsi vocantur vitæ iustorum: Et libri aperti sunt, quoniam in illis legimus, non tantum quod sciamus, sed quod opere complere & imitari debeamus. Et vbera sponsæ, quæ populos Ecclesiæ designat, comparantur duobus hinnulis capræ, gemellis, qui pastuntur in liliis, id est, in vitis, & exemplis perfectorum, quos moribus sequi est inter lilia spiritualia cibos manducare. Ezechieli quoque præcipitur: Fili hominis ostende domui Israël templum, vt confundantur ab iniquitatibus suis, & metantur fabricam, & erubescant ex omnibus, quæ fecerunt. Templum etenim est vita perfectorum, quæ tunc aliis ostenditur, cum, vt eam imitentur, in exemplum proponitur. Quam qui non attingit, de culpa suæ tepiditatis erubescit, secundum illud Iob. Respiciet homines, eos scilicet, qui non more bestiarum, sed more hominum suam vitam instituunt, & dicet, peccaui, & verè deliqui, & vt eram dignus non recepi. Si Dominus nobis viros sanctos, atque perfectos mittit, vt eos imitemur, amor erga ipsos, & doctrinæ eorum exceptio, non propter seipsam expetenda est, sed ad virtutis ipsorum imitationem ordinanda. Nam sicut verba propter res instituta sunt, ita doctrina virtutis auditur, non tantum vt audiatur, vel vt sciatur, sed vt opere compleatur. Quam audiens, & actioni non accommodans, doctrinam quidem mutilam recipit, eo ipso quod non ei operationis fructu respondet. Ac proinde id nunc ab amatoribus virtutis, & sanctitatis exigimus, cuius causa vitam religiosam elegerunt, & ad bonorum consortium euolarunt. Quod non est aliud, (si Theodereto credimus) nisi mutua notam verborum quàm exemplorum instructio, & sedula virtutis aliorum imitatio. Refert enim ipse, Publium virum sanctissimum, à discipulis rogatum, vt cœnobium illis extrueret, eorum probasse consiliū. Domino autè ædificata præcepisse illis, vt simul viuerent, & se inuicè ad bonū incitarent, & vnus ex alio exem-

Bern. ser. de altitudine & basiscitatis in cordis.

Prov. 13.

Dorothei doct. 23.

B

C

D

E

Greg. 3. p. pasto. ad mont. 11.

Idem 24. mor. c. 6. & 7. Apoc. 20.

Cant. 4.

Ezech. 14

Iob 33.

Theodo. hist. sanct. in Publio.